Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤТА

ССКП өлөҥүөк оройуоннаах комитетын уонна
үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Советын органа
Орган Оленекского райкома КПСС и
районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 4-с сыла.

№ 70 (328)
Балаҕан ыйын
3 күнэ
1957 сыл.
Оптуорунньук

Сыаната 10 харчы

Бикр санаанан биһириилләр

Соторутааҕыта оройуон кинигэр үлэһиттэргэ анаан «Бэлэми сиэн олорор антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан Сокуон» бырайыагар, оройуон прокурора таб. Иванов П. В. дакылаат оҥордо. Барыта хас да боппуруос ыйытылынна.

Дакылаатка сылдьыбыт үлэһиттэр сокуон бырайыагын бикр санаанан биһирээтилэр.

Бэлэми сиэн олорор антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан Сокуон бырайыагын дьүүлэһии

Бэлэми сиэн олороччулар суох буолуохтаахтар

Бэлэми сиэн олорор антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан Сокуон бырайыагын мин улахан астынынан уонна биһирэбилинэн көрүстүм.

Биһиги государствобыт төрүт сокуонунан буолааччы—СССР Конституцията ким үлэҕэ дьоҕурдаах киһини үлэлиир буоларыгар эбээһинэстиирин билэбит. Ол да иһин үлэлээн питиллээччи рабочай, колхозтаах уонна сулууспалаах бэйэтин туруоруллубут учаастагар үлэҕэ үчүгэй түмүктэри көрдөрөр.

Оройуоннга Саха АССР Верховнай Советын депутата, Ленин уордьаннаах булчут В. Семенов кэннэки биэс сылларгa государствоҕа 111 тыһ. солкуобай суумалаах, оттон Сталин аатынан колхоз чулуу булчута В. Софронов 100-эн тахса тыһ. солкуобай суумалаах кылааннаах түүлээҕи бултаан туттарбыттарынан киэҥ туттуохпутун сөп. Кинилэр курдук оройуон уонунан бастыҥ табаһыттара уонна булчуттара үлэҕэ саҥаттан-саҥа ситиһиилэри көрдөрөллөр.

Ол эрээри биһиги ортобутугар ахсааннаах да буоллар уһун бириэмэҕэ үлэлиргэ дьоҕурдаах эрээри үлэлээбэккэ сылдьар бэлэми сиэн олорор дьоннор суох буолбатахтар.

Орто оскуола урукку завхоза И. Широкоштанов доруобай, үлэни кыайар эрээри билигин продавецынан үлэлиир кэргэнин питимньитигэр таах олорорун олус сааттаах быһыынан аҕыахха сөп.

Ардыгар бинр тэрилтэҕэ бастайааннай үлэҕэ киирбэккэ эрэ, элбэх харчылаах быстах үлэлэри кэпсэтэн (моой) үлэлиир «ымсыы» санаалаах дьон эмиэ түбэһээччилэр. Маннык дьоннортон бирдэстэринэн т. Ф. Усовы аатыахха сөп. Кини бу оройуоннга кэлбитэ ыраатта, ол тухары быстах үлэлэри эккирэтиһэринэн дьарыктанар. Кини санаатыгар быстах үлэлээһин тэрилтэлэргэ бастайааннай үлэҕэ киирэн расценка быһыытынан үлэлиирдээҕэр, харчыта элбэх уонна дьоҥҥо үлэлиир курдук көстөр быһыылаах. Маннык өйдөөһүн сыыһатын туһунан саҥа Сокуон бырайыагар чуолкайдык этиллэр.

Аастыт сылга уонна быйыл элбэх тутуу үлэһиттэрэ оройуоннга кэлбиттэрэ. Ол эрээри кинилэртэн сорохторо общественнай сыдьааннары утары охсуһуу кыайан барбат этэ. Онон кэлэр өттүгэр бинр сүрүн сокуон баар буолара олус наадалаах.

Онон мин санаабар саҥа сокуон бырайыагын дьүүллэһиигэ общественность киэҥник тардыллара, маныаха киэҥ дьүүллэһии ыытыллара саамай сөптөөх суол.

Саҥа сокуон бырайыагар ыйытылларын курдук антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһуура милиция уонна прокуратура үлэһиттэрэ бэйэлэригэр сүктэриллэр эбээһинэстэрин толоруурга күүстэрин харыстыахтара суоҕа диэн эрэнэриллэр.

Советскай обществоҕа бэлэми сиэн олорор сыдьааннар суох буолалларын хааччыйар саҥа сокуон бырайыагын ис сүрэхпиттэн биһириибин.

П. Иванов,
оройуон прокурора, иккис кылаастаах юрист.

РСФСР Верховнай Советын сокуону барыллыыр комиссиятыгар

Бэлэми сиэн олорор, антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр наадатын туһунан гражданнар, тэрилтэлэр этиилэрин учуоттаан, РСФСР Верховнай Советын сокуону барыллыыр комиссията «бэлэми сиэн олорор, антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан» Сокуон бырайыагын ырытан оҥордо уонна бу бырайыагы РСФСР Верховнай Советын уочараттаах сессиятын көрүүтүгэр киллэрэргэ уураах таһаарда. Аллараа ыйыллыбыт Сокуон бырайыага дьүүллэһэргэ анаан бэчээттэниллэр.

РСФСР Верховнай Советын сокуону барыллыыр комиссиятын бырайыага

Бэлэми сиэн олорор антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан СОКУОН

Улуу Октябрьскай социалистическай революция кыайбытын түмүгэр биһиги дойдубут үлэһиттэрэ Коммунистическай партия салалтатынан саҥа социалистическай обществоны туттулар, онно киһи-киһини көлөһүнээһинэ суох оҥоһулунна, бинр киһи атын киһи үлэтинэн-хамнаһынан, бэлэми сиэн олороругар социальнай тирэх суох оҥоһулунна. Биһиги дойдубутугар үлэтэ суох буолуу симэлийдэ, оттон капиталистическай дойдуларга үлэтэ суох буолуу үлэһиттэр сордоро буолар, биһиги дойдубутугар умнаһыттыйыы уонна хоргуйуу суох. Норуот социалистическай хаһаайыстыбатын быыстала суох үүнүүтэ хас бинрдии гражданин бэйэтин идэтинэн үлэни ылар, үлэтин ахсааныгар уонна хаачыстыбатыгар сөп түбэһиннэрэн төлөбүрү ылар кыаҕын хааччыйар.

ССРС хас бинрдии гражданина бэйэтин дьулуһуутугар, кыаҕар сөп түбэһиннэрэн үөрэхтэнэригэр уонна идэни булунарыгар кыах хааччыйылынна. Мөлүйүөнүнэн уолаттар уонна кыргыттар үрдүк уонна орто үөрэх заведениеларыгар, фабрика-завод үөрэҕин оскуолаларыгар уонна ремесленнэй училищеларга үөрэнэллэр, дойдуга политехническэй үөрэх тэнийэн иһэр, элбэх интернат оскуолалар тэриллэллэр.

Советскай государство гражданнар үлэлэрин усулуобуйатын уонна материальнай олохторун уйгутун туһунан күнүн аайы кыһанар. Рабочайдар уонна сулууспалаахтар дьиҥнээх хамнастара мэлдьи үрдээн иһэр, колхозтаахтар доходуттара үүнэр. Үлэни кыайбат уонна кырдьыбыт гражданнары материальнай өттүнэн хааччыйыы тупсар.

Советскай государство модун күүһүн-күдэҕин уонна норуот маассатын олоҕун уйгута халбаҥа суох үүнүүтүн сүрүн төрдө үлэ буолар. Советскай Союзка бары гражданнар үлэлиир бираантара олоххо киирэрэ дьиҥнээхтик гарантияланар. Ити бираабы гарантиялаан туран, ССРС Конституцията итини сэргэ «Ким үлэлээбэт, ол аһаабат» диэн принцибинэн үлэ диэн үлэҕэ дьоҕурдаах хас биирдии гражданин эбээһинэһэ уонна чиэһин дьыалата буолар диэн биллэрэр.

Советскай гражданнар, эр дьон уонна дьахталлар, заводтарга, фабрикаларга, шахталарга, транспорга, тутууга, колхозтарга, совхозтарга, МТС-га, учреждениеларга өрө көтөҕүллүүлээхтик үлэлиилэр, эбэтэр кэргэн ортотугар общественнай туһалаах үлэни толороллор. Социалистическай тутул усулуобуйатыгар саҥа дьон, коммунизм активнай уонна сознательнай тутааччылара үүннүлэр—бу биһиги саамай улуу кыайыыбыт буолар.

Ол эрээри үлэни таптыыр советскай кэргэнигэ кэм да өссө бэлэми сиэн-аһаан олорор, антиобщественнай быһыылаах дьон бааллар. Итинник дьон көрөргө эрэ үлэҕэ киирбитэ буолаллар, оттон дьиҥнээх ыллахха үлэлээн булбут дохуоттарынан олорор буолбатахтар, үлэһиттэр суоттарыгар байаллар, эбэтэр үлэни-хамнаһы кыайар буолан баран обществоҕа да, кэргэнигэ да ханнык да туһалаах үлэни толорботтор, бырадьаагалааһынынан, умналааһынынан дьарык оҥостоллор, чаастатык буруйу оҥороллор.

Бэлэми сиэн олорорго социальнай тирэх суох оҥоһуллубут спиригэр—советскай обществоҕа бэлэмигэ олороччулар, үлэлээбэт-хамнаабат дьон суох буолуохтаахтар. Бэлэми сиэн олорор антиобщественнай быһыылаах, общественнай туһалаах үлэттэн соруйан тэскилээн биэрэр дьону советскай общество бүттүүнэ сэмэлиир; итинник дьоҥҥо общественнай уонна государственнай дьарыйыы быһаарылаах дьаһаллара туттуллар буолуохтаахтар.

Советскай государство улуу төрүттээччитэ В. И. Ленин бэлэми сиэн олорор сыдьааннары социализм кутталлаах өстөөхтөрүнэн аҕара уонна ити сыдьааннары утары охсуһуу ааҕардас иитии уонна общественнай дьарыйыы дьаһалларынан эрэ буолбакка, государственнай кыһарыйыы дьаһалларынан эмиэ ыытылыахтаах диэн ыйбыта.

Бэлэми сиэн олоруу социализм принциптэригэр табыллыбатын билинэн уонна бэлэми сиэн олорор, антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну общественнай дьаһайыы дьаһалларынан да, государственнай кыһарыйыы дьаһалларынан да күүһүрдэр наадатын туһунан гражданнар уонна общественнай тэрилтэлэр элбэх ахсааннаах этиилэрин уонна баҕарыыларын учуоттаан, Российскай Советскай Федеративнай Социалистическай Республика Верховнай Совета уурар:

1 ыстатыйа. Сокуоннай саастарын сиппит, үлэҕэ дьоҕурдаах гражданнар, бэлэми сиэн олорор, антиобщественнай быһыылаах, общественнай-туһалаах үлэттэн соруйан тэскилиир буоллахтарына, кинилэргэ, ону тэҥинэн үлэнэн-хамнаһынан булуллубатах дохуотунан олороччуларга общество бирпигэбэринэн икки сылтан биэс сылга диэри болдьоххо көскө ыытыынан, көскө сылдьар спиригэр хайаан да үлэҕэ тардыынан общественнай дьарыйыы миэрэлэрэ туттуллуохтарын сөп диэн олохтуурга.

(Салгыытын 2-ис стр. көр).

РСФСР Верховнай Советын сокуону барыллыыр комиссиятын бырайыага

Бэлэми сиэн олорор антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан СОКУОН

(Бүтүүтэ. Инник 1-гы стр. көр.).

Көскө ыытар туһунан общество бириигэбэрин куораттарга уонна куорат типтээх бөһүөлэктэргэ уулусса комитета эбэтэр дьиэ управлениетын иһиннээҕи общественнай бэрээдэккэ көмөлөһөр комиссия, оттон тыа сиригэр — үлэһиттэр депутаттарын сэлиэнньэтээҕи Совета ыгырар гражданнарын уонсай мунньаҕа таһаарар.

Көһөрөр туһунан общественнай бириигэбэри таһаарыыга уонсай мунньахха сылдьыахтаахтар: куораттарга уонна куорат типтээх бөһүөлэктэргэ—туһаанныах уулусса комитетын, дьиэ управлениетын эбэтэр сокуоннай саастарын сиппит 100 киһиттэн итэҕэһэ суох олорор дьонноох туспа дьиэлэр управлениеларын территориялларыгар олорор сокуоннай саастарын сиппит гражданнар үгүс өттүлэрэ, оттон тыа сиригэр — сэлиэнньэ (дэриэбинэ) сокуоннай саастарын сиппит гражданнарын үгүс өттүлэрэ. Көһөрөр туһунан общество бириигэбэрэ аһаҕас куоластааһынынан, мунньах кыттыылаахтарын көннөрү үгүс куоластарынан ылыныллар.

Гражданнар мунньахтара, дьүүлэнээччи личноһын, кини истиг сүрэҕиттэн билиммитин уонна көннөрүнүөм диэн бигэтик эрэнэрэрин учуоттаан, тургутар болдьоҕу олохтоон сэрэтиннэн мунгурданыан сөп; пти болдьох иһигэр дьүүллэнээччи бэйэтин быһыытын көннөрүнүөхтээх.

2 ыстатыйа. Гражданнар уонсай мунньахтара көскө ыытар туһунан таһаарбыт общественнай бириигэбэрдэрэ үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах эбэтэр куораттаах Советын туһааннаах ситэриилээх комитетыгар бигэргэтиигэ ыытыллар. Ситэриилээх комитет үс хонук иһигэр бу бириигэбэр соптоох уонна оруннаах бэрэбиэркэлиир.

Көскө ыытар туһунан общество бириигэбэрэ кинини бигэргэтиит кэмтэн күүһүгэр киирэр уонна бэрт тургэнник толоруллуохтаах.

Көскө ыытыллыбыт сирэйдэн бэйэтин көҥүлүнэн барбыт гражданин билигин баар сокуоннарга сөп түбэһиннэрэн холуобунай эпиэккэ тардыллар.

3 ыстатыйа. Бу сокуон бастакы ыстатыйатынан көрүллүбүт общественнай дьарыйыы дьаһаллара ССРС уонна РСФСР баар холуобунай сокуоннарынан ордук кытаанах буруйга тардыллар дьайыылары оҥорбут дьоҥҥо туттуллуохтарын сатаммат.

Бэлэми сиэн олорор дьон холуобунай сокуонунан буруйга тардыллар дьайыыны оҥорбуттарын туһунан даннай баар буоллаҕына, прокуратура уонна милиция органнара сиһилии силиэстийэлиэхтээхтэр, бэлэми сиэн олоруу төрүтүнэн буолар бары буруйдары арыйыыны хааччыйыахтаахтар.

4 ыстатыйа. Сокуоннай саастарын туолбут гражданнар, бырадьаагалааһынынан эбэтэр умналааһынынан дьарыктана сылдьар буоллахтарына, народнай суут бириигэбэринэн икки сылтан биэс сылга диэри болдьоххо көскө ыытыллыахтаахтар, көскө ыытыллыбыт сирдэригэр хайаан да үлэҕэ тардыллыахтаахтар.

5 ыстатыйа. Үлэни кыайбат эбэтэр үлэлиир дьоҕурдара кыра дьон, инвалидтар дьиэлэриттэн соруйан аккаастанар уонна умналааһынынан эбэтэр бырадьаагалааһынынан дьарык оҥостор буоллахтарына, Үлэһиттэр депутаттарын олохтоох Советтарын ситэриилээх комитеттарын уураах ынан сабыылаах типтээх инвалидтар дьиэлэригэр булгуччу бэрээдэгинэн ыытыллыахтаахтар диэн олохтуурга.

Үлэҕэ дьоҕура суох гражданнар умналыылларын уонна бырадьаагалыылларын бохсор уонна суох оҥорор, кинилэри инвалидтар дьиэлэригэр олохтуур дьаһаллары ырытан оҥорууну уонна олоххо киллэриини РСФСР Министрдэрин Советыгар сүктэрэргэ.

Бэлэми сиэн олорор антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан Сокуон бырайыагын дьүүллэһии

Саамай наадалаах сокуон

Советскай Союзка кимпэхэ баҕарар үлэҕэ толору бырааи бэриллэр уонна ону толору хааччыйыллар. Мин рядовой колхозтаах быйыл сайын улуу Москва куоракка—выставкаҕа бараммын күүлэйдээн кэллим. Үлэ, чиэс, хайҕал уонна геройства дьыалата буоларын өссө төгүл үчүгэйдик өйдөөтүм. Билигин колхоз ыарахан үлэтигэр күүспүн харыстаабакка үлэлии сылдьабын.

Мин Дьокуускайга уонна атын да куораттарга үлэтэ суох таах умналыы сылдьар дьоннору түбэһэн көрүтэлээтим уонна пти дьоннору «хайдах эмэ гынан үлэлэппит киһи баар ини» диэн бэйэбэр-бэйэм боппуруос бэринэрим.

Мин пти боппуруоспар сайа сокуон бырайыагын туһунан истэн бараммын толору эпиэти ыллым уонна аны умнаһытар, уоруйахтар уонна күлүгээннэр аҕыйыахтара, олоҕун даҕаны суох буолуохтара диэн улаханнык үөрэбин.

Улуу Ленин: «ким үлэлиир—ол аһыыр» диэн лозуна хас биирдии советскай киһиэхэ сокуон буолуохтаах.

Онон бэлэми сиэн олорор антиобщественнай сыдьааннары утары охсуһууну күүһүрдэр туһунан сокуон бырайыагын саамай наадалаах суолунан аҕабын.

И. Семенов,
«Ленин суола» колхоз чилиэнэ.

ПСБСКС ПРЕЗИДИУМУГАР

ПРОФСОЮЗТАР ТЕХНИЧЕСКЭЙ ИНСПЕКЦИЯЛАРЫН УОННА СТРАХОВОЙ ВРАЧТАРЫН САЛАЙЫЫ ПРОФСОЮЗТАР СОВЕТТАРЫГАР СҮКТЭРИЛИННЭ

Профсоюзтар Советтарын бырааптарын уонна эбээһинэстэрин кэҥэтэр туһунан ПСБСКС VI пленумун уураҕынан сибээстээн ПСБСКС президиума профсоюзтар кинн комитеттарын техническэй инспектордарын уонна профсоюзнай тэрилтэлэр страховой врачтарын профсоюзтар Советтарын дьаһалларыгар биэрэри наадалааҕынан аахта.

Профсоюзтар хас биирдии Советтарыгар техническэй инспекция уонна страховой врачтар структураларын уонна штаттарын көрөрүгэр ПСБСКС секретариатыгар соруйулунна. Уобаласка, кыраайга, республикаҕа баар техническэй инспекцияны оперативнайдык салайарга профсоюзтар Советтарын аппараттарыгар отделлары эбэтэр инспектордар бөлөхтөрүн тэрийэргэ быһаарылынна.

(ССТА).

Улуу Октябрь 40 сыла туолуутун көрсө

★ ★★ ★

Эбэһээтэлистибэлэрин толордулар

Сухаана. «Победа» колхоз орто оскуолаҕа үөрэнэр ыччаттара быйыл сайын колхоз производствотыгар улахан көмөнү оҥордулар.

Ол курдук В. Николаев группордаах 12 үөрэнээччи колхозка 200 саһаан маһы бэлэмниргэ эбэһээтэлистибэ ылыммыттара. Кинилэр ити эбэһээтилистибэлэрин Улуу Октябрь 40 сыла туолар юбилейын чиэһигэр «Коммунизм» колхоз ыччаттарын кытары куоталаһан тураннар 100,4 бырыһыан толорору ситистилэр.

Эдэр ыччаттар маны сэргэ колхоз бинр учаастагын отун болдьоҕун иннинэ охсон бүтэрдилэр.

* * *

Начаалынай оскуола сүүрбэччэ үөрэнээччилэрэ быйыл сайын 500 кг. сугууну хомуйан райноҕа туттарарга эбэһээтэлистибэ ылыммыттарын 100,14 бырыһыан аһара толордулар.

Колхоз эдэр ыччаттара В. Николаев, В. Семенов уонна Д. Петров о.д.а. колхоз спортивнай площадкатын туспарыыга актыыбынай кыттыыны ыллылар.

Маны сэргэ колхозка таба, ынах, саҥыл фермаларыгар ыччаттар бастайааннай бириигэдэлэрэ тэриллэн үлэлиллэр. Кинилэр Улуу Октябрь 40 сыла. Сахалыы сирэ Россия государствотын составыгар киирбитэ 325 сыла туолууларын достойнайдык көрсөргө куоталаһаллар.

М. Семенов,
«Победа» колхозтаах маҥнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэ секретара.

Саҥа дьиэлэр

Олорор дьиэлэри тутуу туһунан партия уонна правительство ууруохтара тахсыбытын «Ленин суола» колхоз тутуутун үлэһиттэрэ кинэгнык дьүүллэспиттэрэ.

Билигин колхозтаахтар олорор үс саҥа дьиэлэрэ оҥоһуллуна. Итиэлэртэн иккитэ хайы-үйэҕэ сарайданна.

Коммунист булчут т. Х. Афанасьев быйыл сайын столарынан үлэлээтэ. Кини саҥа дьиэлэргэ араама уонна оскуолаҕа туумба, шкаф о.д.а. оҥортоото.

Бу күннэргэ тутуу маһа хайытыллар уонна саҥыл олбуора оҥоһуллар. Колхозка сүүрбэччэ сыарҕа саҥа оҥоһуллуна.

Тутуу үлэһиттэрэ Улуу Октябрь 40 сыла туолуутун үлэҕэ саҥа ситиһиилэриннэн көрсөргө соруктаналлар.

В Семенов.

Тиһэх почтаттан

Умкууга хаалларымыахха

Быйыл Өлөнөөк бөһүөлэгин туспаран тутууга 100 тыһыынча солкуобай үп көрүллүбүтэ да баччаанныа диэри биллэр-көстөр үлэ ыытыллыбатаҕа олус хомолтолоох.

Ылан көрүөҕүн анна уҥуоргуну кытта сылдьыһар муостаны. Бу муоста саҥалыы оҥоһуллуох буолта оруобуна төрдүс сыла буолла. Ол тухары кыаллан сүһүөҕэр турбат «боппуруоһунан» буолта киһини олус дьиибэргэтэр.

Бу муоста билигин киһи сылдьарыгар олус кутталлаах эрэр, ол курдук атах баҕаналара айгыраан сууллаары аҕай тураллар.

Маны сэргэ тротуары өрөмүөннүүр, өрүс биэрэгин олбуордуур, холуодьас хаһан ууну ылар эбитэ буоллар нэһилиэнньэ культурнай көрдөбүлүн толоруурга кыратта суох үлэни ыытыа этибит.

Биһиги бэйэбит бөһүөлэкпитин таптыырбыт быһыытынан кинини туспарыыга бары күүспүтүн ууруохпут, оттон маныаха туһааннаах тэрилтэлэр салайар уонна тэрийэр оруолларын үрдэтэллэрин күүтэбит.

А. Иванов,
бөһүөлэк олохтооҕо.

Ый уонна америкалыы олох

«Нэшнл сайэнс» диэн американскай сурунаал ыйга ракетанан американскай былааҕы ыытарга уонна онон кинини америка территориятынан биллэрэргэ сүбэлиир.»

(Хаһыаттартан).

— Ыйы биһиги 49-с штатпытынан биллэрэри умнума.

П. Сычев уруһуйа.

Редактор М. Л. БАЙШЕВ

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнөөк оройуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспаанньаны, ааты, аҕа аатын толору суруйуохтаах.

Заказ № 328 Оленекская районная типография. Тираж 400.